Ner 120. ROK 1841. PIĄTEK 28 MAJA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

Imiona Rzymskie.
Dziś Germana.

Imiona Sławiańskie.
Dziś Jaromił.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie zimna podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	27" 6" 845	+ 14° 4	5''' 64	WPn Wschodni słaby	Pogoda z Chmurami	
26	2	7, 137	+ 20, 4	4, 64	Pn Wschodni średni	,,	
	10	7, 293	+ 14, 5	4, 28	PPn Wschodni słaby	,,	

Wiadomości krajowe.

— KRAKÓW. —

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od 26 dnia do dnia 27 Maja.

Helbing Krystyn, Bardzki Felix dz., z Polski; — Dąmbski Mikołaj ob., Rogawski Nepomucyn ob., z Galicyi; — Mirowski Alexander ob., z Pruss; —

Wyjechali z Krakowa.

Leduchowski hr. porucz. cess. aust., Kitajwska Elżbieta Gaszyński Alexy, do Polski; — Sokołowski Ignacy ob., Lanckoronski Wiktor hr., Pentzel Wilhelm Zygmuntowska Maryanna ob., do Galicyi.

Wiadomości zagraniczne.

WIADOMOŚCI Z WCZORAJSZEJ POCZTY.

— *Wiedeń* 14 *Maja*. —

Tutejszy stan kupiecki przedstawił N. Cesarzowi potrzebę zapobieżenia dalszemu spadaniu akcyi przemysłowych, co przypisuje przedewszystkiem ograniczeniu kredytu banku a ztąd ograniczonym jego operacyom. Spodziewają się, że rząd przychylając się do prośby obmyśli skuteczne środki w téj mierze nieodzownie potrzebne.

— *Paryż* 17 *Maja*. —

Na dzisiejszém posiedzeniu izba deputowanych ukończyła obrady nad budżetem wydatkowym, wyjąwszy kilka artykułów dodatkowych, któremi się właśnie zajmowano gdy poczta odchodziła.

Niektóre dzienniki ponawiają pogłoskę o blizkiéj zmianie ministerstwa; którego członkowie w ciągłem zostają nieporozumienin i czekają tylko korzystnéj pory, aby w składzie osób poczynić częściowe modyfikacye.

Nadeszły tu wiadomości z Algieru datowane z d. 5 b. m. zatém o jeden dzień od poprzednich późniejsze. O korpusie czynnym nie miano żadnéj wiadomości, gdyż pokolenia Arabów coraz liczniejsze zajęły już całą równinę Algieru i rozpostarły się po wszystkich jego okolicach, gdzie niedoznając wielkiego oporu pustoszą europejskich osadników zagrody.

Commerçe donosi, że onegdajszéj nocy wyprawiono z ministerstwa spraw zagranicznych gońca do Londynu z depeszą dla barona Bourqueney, ażeby przez siebie parafowany protokół w sprawie turecko-egipskiéj podpisał.

Dziś przy otworzeniu giełdy renty franczkie stały dobrze; późniéj jednak znacznie spadły, chociaż żadna nie obiegała wiadomość te-

go rodzaju, któraby tak nagłą reakcyę usprawiedliwić mogła.

— *Londyn* 18 *Maja.* —

Potwierdza się wiadomość, że pan Gordon sekretarz wydziału skarbowego powodowany wnioskiem ministrów względem zmiany prawa zbożowego, podał się do dymissyi. Lord Charles Russell i kilku członków parlamentowych ze stronnictwa Wigów oświadczyło się także przeciw ministerstwu które pomimo że, o ile przewidzieć można, w mniejszości zostanie, nie myśli usunąć się, dla tego że w całej Anglii tworzą się korporacye celem wspierania ministrów w teraźniejszém postanowieniu. I pan O'Connell oświadczył że na dniu 23 maja zamierza zwołać zgromadzenia parafialne w całéj Irlandyi końcem nłożenia próśb do królowy, ażeby nie dopuściła Torysów do rządu. Na przypadek rozwiązania parlamentu zaś kommodor Napier zapisał się na listę wyborcą w Murylebone i domieścił swoje wyznanie politycznéj téj treści: Jestem za tajnem głosowaniem, skróceniem czasu parlamentu, zniesieniem prawa zbożowego, liberalną handlu politykę i powszechnym systemem nauk szkolnych.«

Odebrane tu wiadomości z Zjednoczonych Stanów Ameryki północnéj dochodzą do 1 maja. W izbie reprezentantów Nowego-Yorku wszczęła się ważna rozprawa o uwolnienie Mac Leoda z powodu że od chwili jak rząd angielski odpowiedzialność za zniszczenie statku »*Caroline*« wziął na siebie, tenże nieprawnie zostaje w więzieniu. Skutek obrad w téj mierze dotąd niewiadomy. W kongresie zajmują się dostarczeniem niezbędnych środków rządowi do podbicia rzeczypospolitéj Texas.

— *Rzym* 10 *Maja.* —

Jego świętobliwość uznawszy Maryę da Gloria za królowę Portugalską przyjął jéj posła Carreirę, który na uroczystém posłuchaniu złożył listy wierzytelne jako minister rządu Portugalskiego przy stolicy apostolskiéj. Don Miguel nie chce przyjąć rocznéj pensyi, ale żąda milion skudów raz na zawsze, na co w Lizbonie z trudnością przystaną dla ważnych powodów.

Wiadomości z poprzednich poczt.

— *Paryż* 14 *Maja.* —

Czytamy w *Gallignanis Messeger.* »Goniec gabinetowy austryacki który przybył tu z Wiednia w ciągu sześciu dni, przywiózł tu w środę potwierdzenie wiadomości z dnia 19 kwietnia ogłoszonych w Powszechnéj gazecie augsburgskiéj i Dostrzegaczu austryackim. Wczoraj rano hrabia Appony udał się do ministra spraw zagranicznych i przedstawił mu treść tych depeszy. Po téj rozmowie pan Guizot udał się do Tuilleries gdzie król prezydował na radzie ministrów. Zapewniają nas, że przedmiotem narady było oświadczenie, w którém Francya chce wyrazić swoje zadowolenie z uczynionych Mehmedowi Alemu ustąpień i oświadczyć swoją gotowość podpisania protokółu, który pan Bourqueney warunkowo podcyfrował.

Większa część deputowanych legitymicznych zebrala się wczoraj wieczorem u p. Berryer.

— *Algier* 3 *Maja.* —

Względem wspomnionego już nieszczęścia pod murami Algieru dowiadujemy się jeszcze następujących szczegółów: Jazda Ben Salema, która zwykle zajmuje obóz Kara mustafa, a czasem Fouduck, zeszła na dolinę Metidia, i miała połączyć się z innym korpusem jazdy, który Abd-el Kader oddał pod dowództwo Ben Salema. W skutku tego Sahel wystawione jest na największe spustoszenia. Jeden kapral z osady blokauzu Dechtour między Deli Ibrahim i Duera, który otrzymał urlop do Algieru, popełnił w przeszłém tygodniu nieroztropność że nie czekając eskorty puścił się w drogę i przez to wpadł w ręce gromadzie 20 Arabów uciekających przez naszym oddziałem i którzy go zamordowali. W dniu 1 maja dowiedziano się przez szpiegów, że Arabowie w trzech stronach chcą próbować ataku; ta wiadomość zmieniła w żałobny obchód wesołe uroczystości, które na ten dzień jako rocznicę imienin króla były oznaczone. Wszystko przybrało wojenną postawę, jenerał Duera, tymczasowy dowodca garnizonu, kazał przedsięwziąść wszelkie środki ostrożności i Arabowie zgodnie z doniesieniami szpiegów ukazali się z różnych stron.

Gazette de Françe ponawia pogłoskę, że prowadzone są układy w celu postawienia Jerozolimy pod zarządem osobnego paszy któryby zależał wprost od porty, a nie od gubernatora Syryi. Celem tych układów, które podług tego dziennika rozpoczęte zostały przez xięcia Metternicha, ma być polepszenie stanu mieszkających tam chrześcian, ponieważ mocarstwa europejskie zamierzają użyć swego wpływu przy mianowaniu paszy teraźniejszego. Xiąże Metternich, mówi *Gazette de Françe*, czyni wszystko co tylko jest w jego mocy, aby ten pomysł urzeczywistnić.

— Londyn 12 Maja. —

J. K. Mość raczyła nie dawno powołać do siebie znaną kwakierkę Mistris Fry, która tak ważne położyła zasługi przez swoje usiłowania na polepszeniu stanu więzień i inne filantropijke prace, i oświadczyła jéj iż gotową jest wziąść pod swoją opiekę chwalebne jéj usiłowania ku dobru obyczajów niewieścich.

Z ogłoszonych przez gazetę dworską urzędowych depeszy kommodora Brremer względem ostatnich operacyi w Chinach, okazuje się, że kroki nieprzyjacielskie w chwili rozpoczęcia ataku na główną twierdzę Bocca i Tigris zatrzymane zostały nie z rozkazu kapitana Elliot, ale ponieważ komendant chiński prosił o zawieszenie broni, na które kapitan Elliot dopiero po zniesieniu się z kommodorem zezwolił.

Sir John Mac Neill przygotowuje się powrócić na swoję posadę poselską w Teheranie, ponieważ nieporozumienie między Anglią i Persyą zostały już załatwione.

— Dnia 14 Maja. —

Paropływ *Petrel* przybył z Mexyku do Falmouth, z 290,000 dolarów, ale nie przywiózł żadnych ważniejszych wiadomości. Na balu danym w Mexyku 26 marca, na część prezydenta Bustamente, liczni obecni Anglicy, obrazili się tém, że obok flagi mexykańskiéj umieszczoną była po prawéj stronie francuzka, a po lewéj angielska flaga, i wszyscy oddalili się, ale poprzednio pan Packenham (nie wymieniają czy to był sprawujący interesa angielskie, czy kto inny tegoż nazwiska) scyzorykiem odkroił flagę angielską i zabrał ją z sobą. W raportach angielskich, które z uniesiesiem mówią o téj sprawie, ta obraza flagi angielskiéj przypisaną jest intrygom francuzkim.

W Galveston miano wiadomość z New Orleans do dnia 1 kwietnia, podług których zdawało się potwierdzać, że uzbrojenia mexykanów przeciw Texas były wymierzone; 8,000 ludzi z 20 działami zebrało się w Mir i Camargo, i mniemane ukaranie Indyan ma być tylko pozorem. Conales znajdował się przy téj wyprawie i miał dowództwo nad 2,000 ludzi.

Podczas gdy paryzki *Constitutionnel* upatruje w ostateczném rozstrzygnieniu kwestyi wschodniéj tryumf interesu Anglii, tutejszy radykalny *Examiner* jest przeciwnie tego zdania, że wszystkie usiłowania Anglii w téj sprawie pozostały bezużyteeznemi, albowiem w końcu sprawa egipska stanęła na punkcie, na którém chciała ją widzieć Francya.

Niemcy.

Wielki xżę Meklemburgsko-Szweryński, ustanowił nowy order zasługi dla wojska, podzielony na 4 klasy.

Chociaż rzesza niemiecka postanowiła wznieść dwie nowe twierdze, jednakże nie wątpią, że pokój europejski jest znowu na długo ustalony.

Turcya. Mimo hatyszeryfu Gulhany zabezpieczającego wolność wyznań, zdarzają się częste przykłady prześladowania; w Braile 10 z. m. Grecy napadli Izraelitę i skaleczyli go dotkliwie.

Senat Serwski uchwalił, aby xiąże Michał przeniósł swoje mieszkanie do Beelgradu.

W opisach okropności popełnianych teraz w walkach albańczyków z chrześcianami jest i to, że kobiety znieważone rzucano w płomienie gorejących domów.

W Stambule bardzo głoszą, że Reszyd wróci do ministeryum.

— Neapol 1 Maja. —

Zajścia nieprzyjazne między różnemi pułkami naszego garnizonu, codzień przybierają ważniejszy charakter. W tych dniach przyszło znowu do krwawéj bitwy, któréj nie można było uspokoić aż za wdaniem się znacznéj siły zbrojnéj. Walka rozpoczęła się w bliskości przechadzki publicznéj. Mówią że 3 żołnierzy poległo, a 10—12 poniosło ciężkie rany.

— Konstantynopol 27 Kwietnia. —

Doniesienia z prowincyi brzmią coraz bardziéj niepokojąco, i kłopoty ministrów tureckich, z których teraz kwestya egipska zupełnie w głąb ustąpiła, wzrastają, z każdą godziną. Przeciwnicy Mehmeda Ali, mówią że wybuchłe obecnie w prowincyach powstanie jest jego dziełem, i że on z téj dywersyi przynajmniéj dyplomatycznie jeśli nie militarnie korzystać będzie. Od 10 dni poczty spieszą tu bez przerwy z różnych stron. W Kurdystanie, Diarbekir i aż ku Taurowi a nawet w Syryi znaczna część ludności powstała. W Mezopotami żądają zniesienia hatyszeryfu Gilany, a w Syryi znowu jedyną pomyślność widzą w bliskiém wprowadzeniu go w wykonanie, bo dotychczas istniał on tylko na papierze. W Tessalii i w Epirze bunt stłumiony został w samym zarodzie. W Albanii gubernator zaledwie zdołał utrzymać spokojność. Do tego jeszcze przybyła z Bulgaryi wiadomość, że tamtejsi rajasowie z bronią w ręku domagają się zmiany uciskającego systemu tureckiego gubernatora, który postępuje

zupełnie w brew batyszeryfowi. Kandya jest prawie tak jakby stracona dla porty. Gubernator Mustafa pasza oświadcza że bez 10,000 posiłków nie może działać zaczepnie. Wszystkie te ważne i niepomyślne wiadomości wprawiły ministrów tureckich w wielki kłopot. Codziennie odbywają się posiedzenia rady. Brak pieniędzy który doszedł do najwyższego stopnia przyczynia się nie pomału do zwiększenia tych kłopotów.

— *Od granic tureckich 4 Maja.* —

Dotychczas nie mamy pewnych zupełnie wiadomości o stanie sprawy rajasów w europejskich prowincyach Turcyi. To tylko jest pewném że powiaty bulgarskie na granicy serbskiéj już są zaspokojone. Wypadki te coraz bardziéj wyjaśniają się. Zdaje się że powstanie chrześcian umyślnie wywołane zostało przez samych paszów tureckich, ponieważ wykonane w ostatnich czasach przez portę odjęcie gubernatorom administracyi finansowéj, rozpaliło gniew ich przeciw wznoszącym się reformom. Muhasliowie i defterdarowie sułtańscy, którzy niezawiśle od gubernatorów miejscowych zajmują się poborem podatków i cła są naturalnie nieznośnemi w oczach tych ostatnich. Zarazem zdaje się że pasza Widdynu, Hussein, niezadowolony żę go umieszczono w tak mało ważném paszostwie, przypominając sobie swoje dawne znaczenie i potęgę, miał zamiar przez zwyciężenie podbużonéj przez siebie rewolucyi, dać nowy dowód swojéj energii i jeśli można odzyskać u porty straconą ważność. Hussein pasza, okropny wytępiciel janczarów, z wielkiem powodzeniem dowodził w Szumli, w czasie jednéj z ostatnich wojen, w r. 1832 został on przez swego niezmiennego protektora Mahmuda z bardzo rozciągłem pełnomocnictwem mianowany Serduari Ecrim i powierzono mu dowództwo naczelne wojska zebranego w Azyi przeciw armii egipskiéj. Po klęsce którą mu zadał Ibrahim, Hussein pasza wpadł w niełaskę i od dawnego czasu stracił cała swoję ważność. Nawet Turcy przypisują mu winę w ostatnim powstaniu i niektórzy paszowie mieli przesłać porcie sprawozdanie względem Husseina, zgodne z niniejszym raportem.

Dowiadujemy się z Konstantynopola, że lord Ponsonby gotuje się do odjazdu ztamtąd i że obecnie znajduje się w zupełnem rozprzężeniu z innemi reprezentantami wielkich mocarstw.

Listy z Alexinezza przedstawiają okropny obraz okrucieństw jakich dopuszczała się milicya turecka przeciw chrześciańskim wioskom w Bulgaryi; w okolicy Nizzy 21 wsi zniszczono, tak że ślad ich nie pozostał, a kobiet i dzieci znaczną liczbę wymordowano. Resztki 700 rodzin przyjęto jako wychodzców w kwarantannie serbskiej, pasza Nizzy żądał wydania ich, ale xiążę Michał odmówił oświadczając, że czekać będzie na polecenia w tym przedmiocie z Konstantynopola. W Serbii w ogóle coraz więcéj okazuje się sympatyi dla powstańców i w prowincyach pogranicznych tureckich między ludnością chrześciańską objawia się podnobneż usposobienie. Turcy wprawdzie oświadczają, że powstanie to skończone jest w skutku świeżéj porażki powstańców, ale raporta ztamtąd donoszą, że przeciwnie, okrucieństwa turków silniejszemi uczyniły, to poruszenie, albowiem zbrojna ludność wprawioną została w wściekłość i rozpacz i cofnąwszy się w góry, ztamtąd prowadzić będzie śmiertelną wojnę z turkami. Przypuszczać jednak należy, że to powstanie jeśli nie sięgnie za granicę Bulgaryi zostanie w końcu przytłumioném, tylko że jak się zdaje oprócz w Macedonii i Tessalii, w Bośni także okazują się ślady niespokojnych poruszeń między ludnością chrześciańską. W Kandyi wszystko jest na dawnéj stopie; wojsko tureckie nie śmie uderzyć na obwarowane punkta powstańców. Podług listów z Aten niedawno sześćdziesiąt kilka osób chciało się udać z Pireus do Kandyi dla połączenia się z powstańcami, ale przeszkodzono wykonaniu tego zamiaru i główni przywódzcy zostali uwięzieni. W skutku tego rząd grecki podwoił środki ostrożności w celu zapobieżenia wydalania się do Kandyi, ale brzegi greckie są tak rozciągłe, przystanie tak liczne i korzystne że nie można spodziewać się skuteczności dość ograniczonych środków jakie rząd ma w swojéj mocy.

Doniesienie prywatne.